

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

27 päivänä syyskuuta 2006 *

Asiassa T-117/04,

Vereniging Werkgroep Commerciële Jachthavens Zuidelijke Randmeren,
kotipaikka Zeewolde (Alankomaat),

Jachthaven Zijl Zeewolde BV, kotipaikka Zeewolde,

Maatschappij tot exploitatie van onroerende goederen Wolderwijd II BV,
kotipaikka Zeewolde,

Jachthaven Strand-Horst BV, kotipaikka Ermelo (Alankomaat),

Recreatiegebied Erkemederstrand vof, kotipaikka Zeewolde,

Jachthaven- en Campingbedrijf Nieuwboer BV, kotipaikka Bunschoten-Spaken-
burg (Alankomaat), ja

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

Jachthaven Naarden BV, kotipaikka Naarden (Alankomaat),

edustajinaan asianajajat T. Ottervanger, A. Bijleveld ja A. van den Oord,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään H. van Vliet, A. Bouquet ja A. Nijenhuis,

vastaajana,

jota tukee

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään H. Sevenster ja M. de Grave,

väliintulijana,

jossa vaaditaan valtiontuesta, jonka Alankomaat on myöntänyt voittoa tavoittelemattomille huvivenesatamille Alankomaissa, 29 päivänä lokakuuta 2003 tehdyn komission päätöksen 2004/114/EY (EUVL 2004, L 34, s. 63) kumoamista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. García-Valdecasas sekä tuomarit I. Labucka ja V. Trstenjak,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Plingers,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.5.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

- 1 Enkhuizenin kunta (Alankomaat) päätti vuonna 1998 rakentaa pienille ja suurille huviveneille tarkoitetun uuden sataman. Tämän uuden sataman rakentamisen vuoksi olemassa ollut yhteys KNZ & RV -purjehdusseuran satamaan oli suljettava. Tämän kulkuyhteyden sulkemisen korvaamiseksi kunta toteutti kolme toimenpidettä:
  - Ensinnäkin kunta avasi lähistöllä sijaitsevan KNZ & RV:n huvivenesatamaan uuden kulkuyhteyden.

- Toiseksi, koska kunnan mukaan satamassa vierailevat veneet joutuivat uuden kulkuyhteyden vuoksi käyttämään kiertoreittiä päästäkseen olemassa olevaan KNZ & RV:n huvivenesatamaan, menetyksen korvaamiseksi kunta ruoppasi osan nykyisen huvivenesataman läheisyydessä sijaitsevasta vesialueesta, minkä tarkoituksena oli tarjota purjehdusseuralle mahdollisuus rakentaa myöhemmin omalla kustannuksellaan 105 kiinnityspaikkaa.

  - Kolmanneksi KNZ & RV -purjehdusseuralle annettiin mahdollisuus ostaa ruopattu vesialue (26 000 m) kunnalta samalla neliöhinnalla, jolla kunta oli ostanut sen valtiolta vuonna 1998.
- 2 Nijkerkin kunta (Alankomaat) omisti paikallisen huvivenesataman, joka oli rakennettu vuonna 1966. Huvivenesatama yksityistettiin vuonna 2000 ja myytiin sen vuokraajalle, paikalliselle De Zuidwal -purjehdusseuralle. Riippumaton asiantuntija arvioi vuonna 1998 huvivenesataman arvoksi vuokrattuna 417 477 euroa. Ilman vuokraajaa huvivenesataman arvoksi arvioitiin 521 847 euroa.
- 3 Kunnan ja purjehdusseuran välisessä 27.3.2000 tehdyssä kauppasopimuksessa viimeksi mainittu otti vastattavakseen kaikki vesialueen puhdistamisesta ja satamapalvelujen puutteellisen kunnossapidon vaatimista korjaustöistä aiheutuvat kustannukset. Vuonna 2000 kunta arvioi puutteellisesta kunnossapidosta aiheutuviksi kustannuksiksi 272 268 euroa ja vesialueen puhdistamiskustannuksiksi 145 201 euroa. Kunta vähensi nämä kustannukset huvivenesataman arvioidusta arvosta, minkä perusteella koko huvivenesataman myyntihinnaksi saatiin 0,45 euroa.
- 4 Wieringermeerin kunta (Alankomaat) myi vuonna 2000 vesi- ja maa-alueen Jachtwerf Jongert BV:lle (jäljempänä Jongert) 7 636 147 euron hintaan. Tonttien arvioitu arvo oli 5 825 065 euroa (105 211 euroa vesialueesta ja 5 719 854 euroa maa-alueesta).

Hallinnollinen menettely

- 5 Komission käsiteltäväksi saatettiin 1.3.2001 päivätyllä kirjeellä Vereniging Werkgroep Commerciële Jachthavens Zuidelijke Randmerenin (Zuidelijke Randmerenin kaupallisten huvivenesatamien yhteenliittymän työryhmä, jäljempänä työryhmä) kantelu, jonka se oli tehnyt jäsentensä (käsiteltävänä olevan asian muut kantajat) nimissä, tiettyjen huvivenesatamien välisen kilpailun mahdollisesta vääristymisestä Alankomaissa. Huvivenesatamatoimintaa harjoittavat Alankomaissa sekä voittoa tavoittelemattomat järjestöt (tavanomaiset purjehdusseurat) että yksityiset yritykset. Työryhmän mukaan useat voittoa tavoittelemattomat huvivenesatamat ovat saaneet valtiontukea kiinnityspaikkojen rakentamiseen ja niiden ylläpitoon. Tämän johdosta nämä huvivenesatamat voivat muun muassa vuokrata edullisemmin kiinnityspaikkoja huviveneillään satamissa vierailuille.

- 6 Kantelu koski alun perin ainoastaan yhtä Enkhuizenissa toteutettua hanketta. Komissio esitti 11.4.2001 päivätyllä kirjeellä Alankomaiden viranomaisille asiaa koskevia kysymyksiä, joihin Alankomaiden viranomaiset vastasivat 24.5.2001 päivätyllä kirjeellä.

- 7 Sen jälkeen, kun työryhmälle oli ilmoitettu kirjeenvaihdosta, tämä toimitti vuoden 2001 aikana useampaan kertaan Enkhuizenissa sijaitsevaa hanketta ja kuutta muuta tapausta koskevia täydentäviä tietoja. Komissio pyysi 11.2.2002 päivätyllä kirjeellä Alankomaiden viranomaisilta yksityiskohtaisia tietoja näistä seitsemästä tapauksesta.

- 8 Saatujen tietojen perusteella komissio laati kyseisistä seitsemästä tapauksesta yhteenvedon, joka lähetettiin työryhmälle 8.8.2002 päivätyllä kirjeellä. Kyseisessä kirjeessä komissio erotti toisistaan yhtäältä kolme tapausta, joiden osalta ei voitu sulkea pois mahdollisuutta, että kyse olisi EY 87 artiklan 1 kohdan mukaisesta valtiontuesta, ja toisaalta neljä muuta tapausta, joiden osalta komissio katsoi, ettei

kyse ollut mainitun artiklan mukaisesta valtiontuesta. Työryhmä hyväksyi komission yhteenvedon 3.9.2002 päivätyllä kirjeellä ja toimitti samalla lisätietoja jäljelle jääneistä kolmesta tapauksesta (Enkhuizenin, Nijkerkin ja Wieringermeerin huvivienesatamat).

- 9 Komissio ilmoitti 5.2.2003 päivätyllä kirjeellä Alankomaille päätöksestään aloittaa kyseisten kolmen tapauksen osalta EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. Alankomaiden viranomaiset esittivät 22.4.2003 päivätyssä kirjeessä komissiolle huomautuksensa ja antoivat uusia asiaa koskevia tietoja.

- 10 Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 22.3.2003 (EUVL C 69, s. 4). Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa.

- 11 Komissio sai 16.4.2003 työryhmältä kirjeen, joka ei sisältänyt uusia tietoja tai asian kannalta merkityksellisiä täydentäviä seikkoja. Komissio ei saanut muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen jälkeen yhtään huomautusta kolmansilta tahoilta.

- 12 Komission teki 29.10.2003 päätöksen 2004/114/EY valtiontuesta, jonka Alankomaat on myöntänyt voittoa tavoittelemattomille huvivienesatamille Alankomaissa (EUVL 2004, L 34, s. 63; jäljempänä riidanalainen päätös).

13 Kyseisen päätöksen päätöslauselmassa todetaan seuraavaa:

1 artikla

”Tukitoimenpiteitä, jotka Alankomaat on toteuttanut voittoa tavoittelemattomien Enkhuizenin, Nijkerkin ja Wieringermeerin huvivenesatamien hyväksi, ei voida katsoa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtion-tueksi.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Alankomaiden kuningaskunnalle.”

Asian käsittelyn vaiheet

14 Kantajat nostivat nyt käsiteltävän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 24.3.2004 jättämälläan kannekirjelmällä.

15 Alankomaiden kuningaskunta toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 6 kohdan mukaisesti 26.8.2004 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua nyt esillä olevaan oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia. Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulohakemuksen 7.10.2004 antamallaan määräyksellä.

- 16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja kehotti asianomaisia ja väliintulijaa esittämään istunnossa käsiteltävänä olevan kanteen tutkimatta jättämistä koskevat huomautuksensa valtiontukia koskevan, asian kannalta merkityksellisen oikeuskäytännön kannalta.
- 17 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kuuli asianosaisten ja väliintulijan suulliset lausumat ja heidän vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin 3.5.2006 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

- 18 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen ja katsoo tietyille yrityksille myönnetyt tuet lainvastaisiksi
  - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 19 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- jättää kanteen tutkimatta ja joka tapauksessa hylkää sen perusteettomana

- velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

20 Alankomaiden kuningaskunta tukee komission vaatimuksia.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

- 21 Komissio kiistää, että kanne voitaisiin ottaa tutkittavaksi, mutta se ei kuitenkaan vetoa työjärjestyksen 114 artiklassa tarkoitettuun muodolliseen oikeudenkäyntiväitteeseen.
- 22 Ensinnäkin se epäilee, että riidanalainen päätös koski työryhmän jäseniä erikseen EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla. Toiseksi se pohtii työryhmän jäsenten asiavaltuutta.
- 23 Työryhmän jäsenten asiavaltuuden osalta komissio katsoo, että vaikka riidanalainen päätös koski jäseniä, se koski niitä samalla tavalla kuin muita kaupallisia huvivenesatamia.

- 24 Komissio on todennut suullisessa käsittelyssä työryhmän jäsenten aseman osalta, että ainoastaan se seikka, että kantajat ovat tehneet kantelun, joka on johtanut riidanalaiseen päätöksen tekemiseen, ei riitä siihen, että kyseinen päätös voisi koskea kantajia erikseen. Vaikka ne ovat tehneet EY 88 artiklan 2 kohdan menettelyn käynnistämisen taustalla olevan kantelun, päätös koskee niitä kilpailijoina ainoastaan sikäli kuin se vaikuttaa huomattavasti niiden asemaan markkinoilla. Komissio nojautuu niihin seikkoihin, jotka yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat ottaneet huomioon oikeuskäytännössään, ja pyrkii osoittamaan, että väitetyt tuet eivät huomattavasti vaikuttaneet kantajien asemaan markkinoilla.
- 25 Komissio toteaa, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole osoitettu, että kyseinen väitetty tuki vahingoittaisi erityisesti kantajien etuja, kun otetaan huomioon, että kantajina on ainoastaan kuusi useista kansallisilla ja alueellisilla markkinoilla toimivista huvivenesatamista.
- 26 Komission mukaan kantajat eivät erityisesti ole millään tavalla osoittaneet, että Enkhuizenin huvivenesataman saama noin 200 000 euron suuruinen etu olisi vaikuttanut huomattavasti niiden asemaan markkinoilla ja aiheuttanut niille todellista vahinkoa.
- 27 Työryhmän asiavaltuuden osalta komissio muistuttaa ensinnäkin, että EY 230 artiklassa määrätään, että kanteen nostaminen edellyttää oikeushenkilön asemaa. Alankomaiden siivililain mukaan (jäljempänä BW) nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisella työryhmällä, jonka sääntöjä ei ole vahvistettu julkisen notaarin toimella ja jota ei ole edes merkitty kaupparekisteriin, on ainoastaan hyvin rajoitettu asema oikeushenkilönä. Oikeudenkäyntikelpoisuuden osalta ainoastaan sellaiset yhdistykset, joilla on täydellinen oikeushenkilön asema, ovat kelpoisia ajamaan jäsentensä asiaa oikeudessa. Näin ollen komissio katsoo, että työryhmää ei ole pidettävä EY 230 artiklassa tarkoitettuna oikeushenkilönä.

- 28 Toiseksi sen kysymyksen osalta, koskeeko päätös työryhmää erikseen, komissio viittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-114/00, Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum vastaan komissio, 5.12.2002 antamaan tuomioon (Kok. 2002, s. II-5121), jonka 52 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on muistuttanut periaatteesta, jonka mukaan jonkin henkilöryhmän yhteisiä etuja edistämään perustettua yhdistystä ei voi koskea erikseen EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla sellainen toimi, joka vaikuttaa tämän ryhmän yleisiin etuihin, ja tämän vuoksi yhdistys ei voi nostaa kumoamiskannetta jäsentensä nimissä silloin, kun sen jäsenet eivät voi erikseen tehdä näin. Kyseissä asiassa toimi koski yhdistystä erikseen, koska se oli toiminut neuvottelijana ja koska kyse oli rekisteröidystä yhdistyksestä.
- 29 Alankomaiden kuningaskunta on esittänyt suullisessa käsittelyssä komission esittämiä väitteitä koskevia täydentäviä huomautuksia.
- 30 Työryhmän jäsenten asiavaltuuden osalta Alankomaiden kuningaskunta muistuttaa ensinnäkin, että kantajat muodostavat ainoastaan hyvin pienen osan kaikista alueen kaupallisista satamista ja kansallisella tai eurooppalaisella tasolla osan, jonka merkitys on vieläkin vähäisempi. Yksin Enkhuizenin kunnassa, joka on pieni kaupunki, ainakin kaksi kaupallista satamaa toimii aktiivisesti purjeveneyhdistyksen hallinnoiman sen sataman ulkopuolella, josta nyt on kysymys. Kantajien joukossa ei ole yhtäkään yhtiötä, joka toimisi näissä kahdessa satamassa. Ilmeisestikään mitään vahinkoa ei ollut aiheutunut näille satamille, jotka sijaitsevat sen voittoa tavoittelemattoman huvivenesataman välittömässä läheisyydessä, jonka väitetään saaneen tukea.
- 31 Lisäksi komission päätöksessään ja suullisessa käsittelyssä luettelema noin 1 200 Alankomaiden sataman joukko on vielä kasvanut myöhemmin. Kun otetaan huomioon, että kantajat edustavat ainoastaan hyvin pientä osaa sellaisista satamista,

joita toimi voisi koskea erikseen, niiden asemaan markkinoilla ei ole huomattavasti vaikutettu.

- 32 Toiseksi Alankomaiden kuningaskunta kiistää sen, että toimi voisi vaikuttaa tavalla tai toisella kantajien kilpailuasemaan. Sen kantajien väitteen osalta, jonka mukaan näille kolmelle satamalle annetulla väitetyllä tuella oli hinnoittelua koskevia seurauksia, joiden vuoksi kaupallisten satamien oli alennettava omia hintojaan, Alankomaiden kuningaskunta katsoo, että lukuisat syyt voivat selittää sen, että voittoa tavoittelemattomissa huvivenesatamissa sovellettavat hinnat ovat alhaisemmat kuin kaupallisissa satamissa noudatetut hinnat. Tätä eroa voidaan perustella esimerkiksi lisätilojen kuten ravintoloiden sivu- ja liitännäistoimintojen tarjonnalla sekä vapaaehtoisten työntekijöiden käytöllä, josta seuraa, että palkkakustannukset ovat alhaisemmat. Toisin sanoen yhtiöt, jotka toimivat voittoa tavoittelemattomissa satamissa, harjoittavat toimintaansa muiden perusteiden mukaan ja muista lähtökohdista, kuin mikä on tilanne yhtiöiden hallinnoimissa kaupallisissa satamissa, ja ensin mainittujen käytöstä aiheutuvat kustannukset ovat ilmeisestikin paljon alhaisemmat kuin viimeksi mainittujen käytöstä aiheutuvat kustannukset.
- 33 Kolmanneksi Alankomaiden kuningaskunta väittää, etteivät kantajat ole selvästi näyttäneet toteen sitä kielteistä vaikutusta, joka niille aiheutui hinnoittelun osalta. Siten esimerkiksi Naardenin kaupallisessa satamassa, jossa toimii yksi työryhmän jäsenistä, pituudeltaan kymmenmetristen veneiden pysyvien kiinnityspaikkojen hinta on korkeampi kuin tämän tyyppisen kiinnityksen keskimääräinen hinta Alankomaissa, mutta kyseisen työryhmän jäsenen tilintarkastuskertomuksista käy myös ilmi, että se oli viime vuosina voinut jakaa voittoja. Tässä satamassa oli otettu käyttöön myös odotuslista. Lisäksi ainakin yksi kyseisiä kaupallisia satamia hallinnoiva yhtiö, eli Ermelossa toimiva Jachthaven Strand-Horst, oli nostanut hintojaan jokaisena vuonna kolmen viimeisen vuoden aikana.
- 34 Työryhmän asiavaltuuden osalta Alankomaiden kuningaskunta toteaa ensinnäkin, että työryhmää ei voida pitää sellaisena, että sillä olisi yhteisöjen tuomioistuimen

asiassa 25/62, Plaumann vastaan komissio, 15.7.1963 antamassa tuomiossa (Kok. 1963, s. 197, Kok. Ep. I, s. 181) tarkoitettu erityinen asema, kun otetaan huomioon, että tuilla ei ollut vaikutusta työryhmän jäsenten asemaan markkinoilla.

- 35 Toiseksi Alankomaiden kuningaskunta väittää, että kyse on epämuodollisesta yhteenliittymästä, jota ei ole perustettu notaarin asianmukaisesti vahvistamalla toimella. Näin ollen BW:n mukaan se ei voi laittaa vireille ryhmäkannetta Alankomaissa.
- 36 Kantajat vastaavat työryhmän jäsenten asiavaltuuden osalta, että toimi koskee niitä erikseen EY 230 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Niiden mukaan tähän mennessä ei ollut koskaan edellytetty otettavan huomioon kilpailijoiden asemaa markkinoilla, jotta voidaan vastata siihen, koskeeko toimi niitä erikseen. Tältä osin ne viittaavat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-158/99, Thermenhotel Stoiser Franz ym. vastaan komissio, 13.1.2004 antamaan tuomioon (Kok. 2004, s. II-1).
- 37 Työryhmän jäsenet kilpailevat erityisesti Enkhuizenin ja Nijkerkin huvivenesatamien kanssa ja mahdollisesti myös Wieringermeerin huvivenesataman kanssa, mitä tulee pysyvien kiinnityspaikkojen tai päiväkiinnityspaikkojen tarjontaan huviveneiden omistajille tai vuokraajille. Kantajien mukaan kyseiset huvivenesatamat kykenevät tuen johdosta tarjoamaan edullisempia kiinnityspaikkoja, mikä haittaa työryhmän jäsenten kilpailumahdollisuuksia. Kantajat katsovat, että riidanalaisen päätöksen seurauksena vallitsee tilanne, joka haittaa vapaata kilpailua.
- 38 Suullisessa käsittelyssä kantajat ovat väittäneet, että voittoa tavoittelemattomissa huvivenesatamissa voimassa olevien kaltaisten alhaisempien hintojen seurauksena

on, että kaupallisissa satamissa toimivien yhtiöiden voittokatteet jäävät merkityksettömiksi, ja näin ollen jotkut niistä ovat joutuneet lopettamaan toimintansa. Kantajat ovat ilmoittaneet, että kaupallisen sataman asianmukainen hyödyntäminen edellyttää ainakin 7 ja 10 prosentin välille jäävää kokonaispääoman kannattavuutta. Tällä hetkelle tämä kannattavuus on noin 4 prosenttia.

39 Työryhmän jäsenten aseman osalta kantajat korostavat, että niillä oli aktiivinen osa hallinnollisessa menettelyssä. Täydentävien tietojen toimittamisen ja komission esittämiin kysymyksiin vastaamisen lisäksi ne olivat komission pyynnöstä myös esittäneet huomautuksensa Alankomaiden viranomaisten ja komission välillä käydystä kirjeenvaihdosta.

40 Työryhmän oikeudenkäyntikelpoisuuden osalta kantajat täsmentävät, että työryhmän 15.3.2000 tapahtuneen perustamisen keskeisenä tavoitteena oli puolustaa kaupallisten huvinesatamien etuja ja ehkäistä vilpillistä kilpailua. Alankomaiden laissa työryhmä luokitellaan BW:n toisen osan 26 §:ssä tarkoitetuksi yhdistykseksi, minkä perusteella sillä on oikeushenkilön asema, eikä perustaminen notaarin vahvistamalla toimella tai kirjaamisella kaupparekisteriin tässä tarkoituksessa ole tarpeen. Sillä seikalla, että työryhmällä olisi Alankomaiden lain mukaan ainoastaan rajoitettu oikeustoimikelpoisuus ja näin ollen, että se ei voisi esimerkiksi panna vireille BW:n kolmannen osan 305 a §:ään perustuvaa erityistä ryhmäkannetta, ei ole merkitystä nyt käsiteltävänä olevan asian kannalta.

41 Sen osalta, koskeeko päätös työryhmää erikseen, kantajat muistuttavat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut edellä mainitussa asiassa Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum vastaan komissio annetun tuomion 65 ja 66 kohdassa, että yhdistyksellä oli oikeus nostaa kanne pelkästään sillä perusteella, että se oli osallistunut aktiivisesti kyseisen päätöksen tekemistä edeltäneeseen muodolliseen tutkintamenettelyyn ja edeltäneisiin epävirallisiin keskusteluihin (muun muassa esittämällä selvityksiä ja toimimalla tärkeänä tiedonlähteenä).

- 42 Suullisessa käsittelyssä kantajat ovat lisänneet, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-447/93, T-448/93 ja T-449/93, AITEC ym. vastaan komissio, 6.7.1995 antaman tuomion (Kok. 1995, s. II-1971) ja edellä mainitussa asiassa Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum vastaan komissio antaman tuomion mukaisesti yhteenliittymä, joka tarkoituksensa ja toimintansa perusteella edustaa ja puolustaa jäsentensä etuja, voi nostaa kanteen jäsentensä sijasta.
- 43 Kantajat katsovat, että koska riidanalaisen päätöksen voidaan katsoa koskevan työryhmän jäseniä suoraan ja erikseen EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla, työryhmän voidaan myös katsoa olevan tässä asemassa.
- 44 Lisäksi menettelyn alusta lähtien komissio oli hyväksynyt työryhmän neuvottelukumppaniksi. Lopuksi kantajat väittävät, että keskustelun välttämiseksi työryhmän nostaman kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä eri jäsenet ovat yhteisesti allekirjoittaneet kannekirjelmän.
- 45 Vastauksena komissio korostaa, että vedotessaan edellä mainittuun asiassa Thermenhotel Stoiser Franz ym. vastaan komissio annettuun tuomioon kantajat ovat sivuuttaneet keskeisen eron kyseisen ja nyt käsiteltävänä olevan asian välillä, nimittäin sen, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa käynnistettiin epämuodollinen tutkintamenettely (EY 88 artiklan 2 kohta), kun taas näin ei ollut asiassa Thermenhotel Stoiser Franz ym. vastaan komissio. Kuten ei asiassa C-198/91, Cook vastaan komissio, 19.5.1993 annetusta tuomiosta (Kok. 1993, s. I-2487, Kok. Ep. XIV, s. I-211) ja asiassa C-225/91, Matra vastaan komissio, 15.6.1993 annetusta tuomiosta (Kok. 1993, s. I-3203, Kok. Ep. XIV, s. I-233), ei myöskään edellä mainitussa asiassa Thermenhotel Stoiser Franz ym. vastaan komissio annetusta tuomiosta, jossa viitataan näihin tuomioihin, ole siten saatavissa mitään tukea käsiteltävänä olevaan asiaan, koska nyt esillä olevassa asiassa kantajilla oli mahdollisuus esittää argumenttinsa hallinnollisen menettelyn aikana.

46 Sen kantajien väitteen osalta, jonka mukaan niiden rajoitetulla oikeustoimikelpoisuudella ei ole merkitystä nyt käsiteltävänä olevan asian kannalta, komissio vastaa, että kantajat unohtavat, että yhdistysten, joita ei ole perustettu notaarin vahvistamalla toimella, kelpoisuuden rajoitus koskee niiden oikeudenkäyntikelpoisuutta. BW:n kolmannen osan 305 a § on asian kannalta merkityksellinen siltä osin kuin siinä säädetään, että ainoastaan yhdistykset, joilla on täydellinen oikeustoimikelpoisuus, ovat kelpoisia jäsentensä nimissä ajamaan asiaansa oikeudessa, mikä sulkee työryhmän tämän säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Täsmällisesti ottaen kyseisestä rajoituksesta seuraa, että työryhmän asema oikeushenkilönä on riittämätön, jotta sillä voitaisiin katsoa olevan asiavaltuus. Komission mukaan sillä seikalla, että yhdistys oli tosiasiallisesti tehnyt kantelun tai osallistunut komission hallinnolliseen menettelyyn, ei ole merkitystä asiassa.

47 Komission mielestä on lisäksi oikeudenkäynnin moitteettoman kulun vastaista myöntää asiavaltuus sellaisille ”työryhmän” kaltaisille yhteenliittymille, joiden oikeudellista asemaa ei ole selvästi määritetty.

48 Edellä mainitussa asiassa Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum vastaan komissio annettuun tuomioon tehdyn viittauksen osalta komissio on suullisessa käsittelyssä ilmoittanut, että yhteisöjen tuomioistuin on sille tehdyn valituksen johdosta asiassa C-78/03 P, komissio vastaan Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, 13.12.2005 antamassaan tuomiossa (Kok. 2005, s. I-10737) todennut, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että toimi koski kyseistä yhdistystä erikseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

49 On syytä palauttaa mieleen, että EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaisesti luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen toiselle henkilölle osoitetusta päätöksestä ainoastaan, jos mainittu päätös koskee häntä suoraan ja erikseen. Koska riidanalainen päätös on osoitettu Alankomaiden kuningaskunnalle, on tutkittava, täyttävätkö kantajat nämä kaksi edellytystä.

- 50 Ensinnäkin on syytä tutkia työryhmän jäsenten asiavaltuutta ja toiseksi työryhmän asiavaltuutta.

Työryhmän jäsenten asiavaltuus

- 51 Sen kysymyksen osalta, koskeeko riidanalainen päätös työryhmän jäseniä erikseen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätös voi koskea erikseen muita kuin niitä, joille se on osoitettu, ainoastaan silloin, kun tämä päätös vaikuttaa niihin niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu (em. asia Plaumann v. komissio, tuomion 223 kohta; asia C-106/98 P, Comité d'entreprise de la Société française de production ym. v. komissio, tuomio 23.5.2000, Kok. 2000, s. I-3659, 39 kohta ja asia T-435/93, ASPEC ym. v. komissio, tuomio 27.4.1995, Kok. 1995, s. II-1281, 62 kohta).
- 52 Koska riidanalainen päätös on tehty EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn loppuksi, on todettava, että oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että tällainen päätös koskee erikseen niitä yrityksiä, jotka ovat tehneet menettelyn aloittamiseen johtaneen kantelun ja jotka ovat esittäneet huomautuksensa, jotka ovat ohjanneet menettelyn kulkua, mutta tämä edellyttää, että kyseisen päätöksen kohteena oleva tukitoimenpide on vaikuttanut huomattavasti niiden asemaan markkinoilla (asia 169/84, Cofaz ym. v. komissio, tuomio 28.1.1986, Kok. 1986, s. 391, Kok. Ep. VIII, s. 439, 24 ja 25 kohta ja asia T-11/95, BP Chemicals v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3235, 72 kohta).
- 53 Tällaista huomattavaa vaikuttamista ei merkitse pelkästään se seikka, että kyseessä oleva päätös oli omiaan vaikuttamaan vallitseviin kilpailuolosuhteisiin asianomaisilla markkinoilla ja että kyseessä oleva yritys jollain tavalla kilpaili päätöksestä hyötynen

yrityksen kanssa (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 10/68 ja 18/68, Eridania ym. v. komissio, tuomio 10.12.1969, Kok. 1969, s. 459, 7 kohta). Yritys ei siis voi vedota pelkästään siihen, että se on kyseessä olevasta tukitoimenpiteestä hyötynen yrityksen kilpailija, vaan sen on lisäksi osoitettava, että sen asemaa markkinoilla on loukattu merkittäväällä tavalla (ks. vastaavasti em. asia Comité d'entreprise de la Société française de production ym. v. komissio, tuomion 40 ja 41 kohta).

- 54 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on tutkittava, missä määrin kantajien osallistuminen EY 88 artiklan 2 kohdan nojalla aloitettuun menettelyyn ja vaikutus niiden asemaan markkinoilla ovat omiaan EY 230 artiklan mukaisesti vaikuttamaan niihin erikseen.
- 55 Ensinnäkin on riidatonta, että työryhmä on jäsentensä nimissä käynnistänyt komissiossa tapahtuneen hallinnollisen menettelyn. Se on tässä tarkoituksessa toimittanut useaan otteeseen täydentäviä tietoja useista voittoa tavoittelemattomista huvivenesatamista, jotka sen mukaan ovat saaneet valtiontukia. Kyseisen menettelyn aloittamisen johdosta se on kuitenkin lähettänyt ainoastaan yhden kirjeen, joka ei ole sisältänyt uutta tietoa eikä merkittäviä täydentäviä seikkoja.
- 56 Toiseksi kantajan asemaan markkinoilla kohdistuvan loukkauksen merkityksen osalta on aluksi muistutettava, kuten edellä mainitussa asiassa Cofaz ym. vastaan komissio annetun tuomion 28 kohdasta ilmenee, että yhteisöjen tuomioistuinten tehtävänä ei ole asian tutkittavaksi ottamista ratkaistaessa antaa lopullista ratkaisua kantajien ja tukea saaneiden yritysten välisistä kilpailusuhteista. Tältä osin kantajien on ainoastaan asianmukaisella tavalla selvitettävä syyt, joiden vuoksi komission päätös on omiaan vahingoittamaan niiden oikeutettuja intressejä ja merkittäväällä tavalla vaikuttamaan niiden asemaan kyseisillä markkinoilla.

- 57 Nyt esillä olevan asian osalta on todettava, että kantajat eivät ole esittäneet mitään sellaista seikkaa, joka olisi omiaan osoittamaan niiden aseman erityisyyden huvivenesatamien markkinoilla.
- 58 Sitä vastoin kantajien esittämä väite ei lähimainkaan merkitse sitä, että päätös koskisi niitä erikseen, vaan osoittaa, että päätös koski niitä mahdollisesti samalla tavalla kuin muitakin kilpailijoita. Kantajat väittävät, että riidanalaisilla tukitoimenpiteillä vaikutettiin nimittäin niiden kannattavuuteen siltä osin kuin kyseisissä voittoa tavoittelemattomissa huvivenesatamissa toimivat yhtiöt voivat näiden toimenpiteiden johdosta vuokrata kiinnityspaikkoja vieraileville huviveneilijöille kaupallisissa huvivenesatamissa perittyjä hintoja alhaisemmin hinnoin.
- 59 On todettava, että kantajat eivät kyseisten toimenpiteiden toteuttamista edeltäneen ja niiden jälkeisen liikevaihdon kaltaisten konkreettisten seikkojen avulla ole osoittaneet, että kyseiset toimenpiteet saattoivat vaikuttaa huomattavasti niiden asemaan kyseisillä markkinoilla.
- 60 Lisäksi suullisessa käsittelyssä komissio ja Alankomaiden kuningaskunta ovat muistuttaneet, että kantajat edustavat ainoastaan kuutta noin 1 200:sta Alankomaissa toimivasta huvivenesatamasta (ks. riidanalaisen päätöksen 49 kohta). Kantajat eivät ole kiistäneet näitä lukuja. Ne edustavat siten ainoastaan hyvin pientä osaa niistä satamista, joita kyseiset tuet voivat mahdollisesti koskea. Tällaisessa tilanteessa jokaisen kantajan on osoitettava, miltä osin tietylle satamalle myönnetty tuki voi haitata sen omaa toimintaa esimerkiksi aiheuttamalla vaaran asiakaskunnan menettämisestä tai voittokatteen pienemisestä.

- 61 Lisäksi Alankomaiden kuningaskunta on suullisessa käsittelyssä ilmoittanut, eivätkä kantajat ole kiistäneet tätä, etteivät riidanalaiset tukitoimenpiteet vaikuttaneet Naardenin ja Ermelon kaupallisten satamien hinnoitteluun. Naardenin kaupallisen sataman osalta on ensinnäkin pantava merkille, että pituudeltaan kymmenmetristen veneiden pysyvän kiinnityspaikan hinta on korkeampi kuin tämän tyyppisen kiinnityspaikan keskimääräinen hinta Alankomaissa (ks. Alankomaiden viranomaisten hallinnollisen menettelyn yhteydessä komissiolle tiedoksi antama Waterrecreatie Adviesin selvitys). Toiseksi kyseisen kaupallisen sataman vuosittaisten tilintarkastuskertomusten mukaan sitä hoitava yhtiö on voinut viime vuosien aikana jakaa voittoja. Lopuksi tässä satamassa oli otettu käyttöön odotuslista. Ermelon kaupallisen sataman osalta Alankomaiden kuningaskunta väittää, eivätkä kantajat ole kiistäneet tätä, että kyseinen satama oli nostanut omia hintojaan kolmen viimeisen vuoden aikana. Tällaiset tiedot eivät ole omiaan tukemaan sitä kantajien väitettä, jonka mukaan riidanalaisilla tukitoimenpiteillä vaikutettiin niiden kannattavuuteen.
- 62 Kantajien tekemä viittaus edellä mainitussa asiassa Thermenhotel Stoiser Franz ym. vastaan komissio annettuun tuomioon, jonka mukaan yhdistyksen nostama kanne voidaan ottaa tutkittavaksi, kunhan vain tietyt sen jäsenet ovat kyseessä olevan tuen saajan suoria kilpailijoita, on tehoton, koska tuossa asiassa kyseessä oleva päätös oli tehty pelkän alustavan tutkimuksen lopuksi (EY 88 artiklan 3 kohta). Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kantajat eivät siten voi mitenkään vedota oikeuskäytäntöön, jonka mukaan silloin, kun komissio aloittamatta muodollista tutkintamenettelyä toteaa alustavan tutkimuksen yhteydessä, että valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille, kyseisen toteamuksen sisältävän päätöksen on katsottava koskevan erikseen niitä, joita asia koskee EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla ja joilla on oikeus muodollisen tutkintamenettelyn takuisiin siinä tapauksessa, että siihen ryhdytään (ks. vastaavasti em. asia BP Chemicals v. komissio, tuomion 82 ja 89 kohta).

- 63 Edellä esitetystä seuraa, että kantajat eivät ole pystyneet osoittamaan, että riidanalainen päätös koskee niitä erikseen, toisin sanoen, että päätös koskee niitä erityisellä tavalla verrattuna muihin taloudellisiin toimijoihin niin kuin tämä päätös olisi osoitettu niille.
- 64 Tästä seuraa, että kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin kyse on työryhmän jäsenistä, eikä tarpeen ole tutkia, koskeeko riidanalainen päätös niitä suoraan.

Työryhmän asiavaltuus

- 65 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että sellaisen yritysten yhteenliittymän nostama kumoamiskanne, jolle riidanalaista tointa ei ole osoitettu, voidaan ottaa tutkittavaksi ainoastaan kahdessa tapauksessa. Ensinnäkin se voidaan ottaa tutkittavaksi silloin, kun yhteenliittymä kanteen nostaessaan on tullut yhden tai useamman edustamansa jäsenen sijaan, mikä edellyttää, että nämä viimeksi mainitut olisivat voineet nostaa kanteen, joka otettaisiin tutkittavaksi. Toiseksi se voidaan ottaa tutkittavaksi, jos kyseessä ovat erityiset seikat kuten tehtävä, joka yhteenliittymällä on voinut olla menettelyssä, joka on johtanut kyseiseen kumottavaksi vaadittuun toimeen (ks. vastaavasti asia T-380/94, *AIUFFASS ja AKT v. komissio*, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. II-2169, 50 kohta ja asia T-86/96, *Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd v. komissio*, tuomio 11.2.1999, Kok. 1999, s. II-179, 56 ja 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 66 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo 63 kohdassa todennut, että riidanalainen päätös ei koskenut työryhmän jäseniä erikseen. Näin ollen ei voida katsoa, että työryhmä olisi pätevästi tullut yhden tai useamman jäsenensä sijaan.

- 67 Näin ollen on tutkittava, voiko sen asiavaltuus perustua erityisiin seikkoihin.
- 68 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että vaikka työryhmä tosiasiallisesti osallistui 29.10.2003 tehtyyn päätökseen johtaneeseen menettelyyn, pelkästään tämä osallistuminen ei riitä siihen, että sillä olisi asiavaltuus yhdistetyissä asioissa 67/85, 68/85 ja 70/85, Van der Kooy ym. v. komissio, 2.2.1988 annetussa tuomiossa (Kok. 1988, s. 219, Kok. Ep. IX, s. 307) ja asiassa C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, 24.3.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-1125, Kok. Ep. XIV, s. I-95) tarkoitetulla tavalla. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut asiassa T-398/94, Kahn Scheepvaart vastaan komissio, 5.6.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. II-477, 42 kohta), pelkästään sitä, että kantaja teki komissiolle kantelun ja oli sen osalta kirjeenvaihdossa ja keskusteluyhteydessä tämän kanssa, ei ole pidettävä sellaisina riittävinä erityisinä seikkoina, jotka yksilöisivät kantajan muihin verrattuna ja antaisivat kantajalle siten asiavaltuuden riittauttaa yleinen tukijärjestelmä.
- 69 Se, että yhdistys esittää komissiolle näkemyksensä perustamissopimuksen valtioneuvoston määräysten mukaisen menettelyn aikana tarkoituksenaan puolustaa jäsentensä yhteisiä etuja, ei sellaisenaan riitä luomaan yhdistykselle asiavaltuutta kyseessä olevassa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla (em. asia Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd v. komissio, tuomion 60 kohta).
- 70 Edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Van der Kooy vastaan komissio ja asiassa CIRFS ym. vastaan komissio kantajien asema menettelyissä, jotka johtivat näissä kahdessa asiassa riidanalaisen toimien tekemiseen, oli lisäksi huomattavasti merkittävämpi kuin se asema, joka työryhmällä on pelkän osallistumisensa perusteella nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

- 71 Edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Van der Kooy vastaan komissio annetussa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että Landbouwschap oli maakaasun hintojen neuvottelijana ottanut aktiivisesti osaa EY 88 artiklan 2 kohdan mukaiseen menettelyyn toimittamalla komissiolle kirjallisia huomautuksia ja pitämällä tiiviisti yhteyttä asiasta vastaaviin virkamiehiin koko menettelyn ajan. Se oli osapuolena sopimuksessa, jossa määrättiin hinnoista, joita komissio ei hyväksynyt, ja se mainittiin tässä ominaisuudessa useita kertoja komission päätöksessä.
- 72 Edellä mainitussa asiassa CIRFS ym. vastaan komissio kantajan asema oli myös merkittävä. CIRFS oli yhdistys, jonka jäseninä olivat tärkeimmät kansainväliset keinokuitujen valmistajat. Se oli pannut vireille näiden valmistajien etujen mukaisesti lukuisia menettelyjä, jotka liittyivät alaa koskevaan komission määrittämään rakenneuudistuspolitiikkaan. Se oli erityisesti ollut komission yhteistyökumppani alaa koskevia sääntöjä laadittaessa ja niitä laajennettaessa ja muokattaessa, ja se oli neuvotellut komission kanssa toimittaen sille kirjallisia esityksiä ja pitäen tiiviisti yhteyttä vastuussa oleviin komission osastoihin.
- 73 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa työryhmän tilanne ei ole tämä. On todettava, että sen asemaa, jossa se on käyttänyt niitä menettelyllisiä oikeuksia, jotka EY 88 artiklan 2 kohdassa on myönnetty niille, joita asia koskee, ei voida samaistaa edellä mainituissa asioissa Landbouwschap tai CIRFS tarkoitettuun asemaan (ks. analogisesti em. asia komissio v. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, tuomion 55–59 kohta).
- 74 Näin ollen kanne on jätettävä tutkimatta myös siltä osin kuin kyse on työryhmästä.

75 Edellä esitetystä seuraa, että kanne on jätettävä tutkimatta kokonaisuudessaan.

76 Sen komission väitteen osalta, joka koskee työryhmän oikeudenkäyntikelpoisuutta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei tältä osin ole tarpeen lausua, koska päätös ei koske työryhmän jäseniä erikseen ja koska työryhmä ei ole osoittanut sillä erityisten seikkojen perusteella olevaa asiavaltuutta.

Oikeudenkäyntikulut

77 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian ja komissio on tätä vaatinut, kantajat on veloitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja tämän lisäksi korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

78 Alankomaiden kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kanne jätetään tutkimatta.**

- 2) **Kantajat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne veloitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut. Alankomaiden kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

García-Valdecasas

Labucka

Trstenjak

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä syyskuuta 2006.

E. Coulon

R. García-Valdecasas

kirjaaja

jaoston puheenjohtaja